

UŽIMTUMO TARNYBA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

TVIRTINU

Užimtumo tarnybos prie
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministerijos
direktorė

Inga Balnanosienė

UŽIMTUMO TARNYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR
DARBO MINISTERIJOS KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO IR
ĮVERTINIMO LOBISTINĖS VEIKLOS SRITYJE IŠVADA IR ATASKAITA

2023-04-03 Nr. BT-1016

Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) gavo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) Prevencijos skyriaus 2022 m. rugsėjo 07 d. raštą „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo“ Nr. (2.46 Mr.-06) SD-3373. Juo SADM Prevencijos skyrius, atsižvelgdamas į atskirų SADM pavaldžių įstaigų veiklos srityse identifikuotus rizikos veiksnius, pasiūlė 2022 metais korupcijos pasireiškimo tikimybę Užimtumo tarnyboje nustatyti lobistinės veiklos priežiūros srityje.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 10 straipsnio 1 dalies ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. A1-288 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2.2 papunkčio nuostatomis, atsižvelgdami į minėtą SADM Prevencijos skyriaus pasiūlymą ir 2022 m. rugsėjo 14 d. Užimtumo tarnybos direktoriaus įsakymą Nr. V-287 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo atlikimo“, atlikome korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Užimtumo tarnyboje 2022 metais lobistinės veiklos priežiūros srityje.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Užimtumo tarnyboje atliko Korupcijos prevencijos specialistas. Analizuojamas 2021 m. rugsėjo 1 d.–2022 m. rugpjūčio 31 d. laikotarpis.

Nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę Užimtumo tarnybos lobistinės veiklos priežiūros, įgyvendinimo ir kontrolės srityje buvo siekiama:

- Įvertinti faktinę informaciją apie lobistinę veiklą Užimtumo tarnyboje;
- Antikorupciniu požiūriu įvertinti ar pakankamai reglamentuota Užimtumo tarnybos lobistinės veiklos priežiūra ir jos įgyvendinimo kontrolė;
- Nustatyti rizikos veiksnius lobistinės veiklos srityje ir priemonės jiems valdyti.

Siekiant įvertinti korupcijos pasireiškimo tikimybę lobistinės veiklos priežiūros, įgyvendinimo ir kontrolės srityse buvo naudojami šie duomenų rinkimo ir vertinimo metodai ir veiksmai:

- Veiklos sritis analizuota pasitelkiant SADM Prevencijos skyriaus rekomenduojamą klausimyną;
- Teisės aktų ir kitų dokumentų reglamentuojančių lobistinės veiklos sritį analizė ir vertinimas;
- Surinktos informacijos analizė ir vertinimas;
- Vertinimo aprašymas;
- Motyvuotos išvados parengimas.

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą buvo atsakyta į šiuos SADM Prevencijos skyriaus pasiūlytus klausimus:

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
1.	Ar Jūsų įstaigoje yra įstaigos vadovo įsakymu patvirtintas teisės aktas, reglamentuojantis Jūsų įstaigos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), kurių atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaravimo ir lobistinės veiklos priežiūros tvarką?	Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2021 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. V-27 „Dėl Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbuotojų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos deklaravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbuotojų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos deklaravimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas), kuris reglamentuoja valstybės tarnautojų ir darbuotojų, kurių atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaravimo ir lobistinės veiklos priežiūros tvarką.
2.	Ar šio rašto pirmame punkte minimo teisės akto nuostatos neprieštarauja susijusių nacionalinio lygmens teisės aktų ¹ nuostatomis?	Atlikus teisės akto analizę nustatyta, kad aprašas neprieštarauja susijusių nacionalinio lygmens teisės aktų nuostatomis.
3.	Ar šio rašto pirmame punkte minimo teisės akto nuostatos yra pakankamos, kad sudaryti prielaidas efektyviai atlikti Jūsų įstaigos darbuotojų atžvilgiu vykdomos lobistinės veiklos deklaravimą ir priežiūrą:	Aprašo 4 punkte nustatyta, kurie darbuotojai privalo deklaruoti jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą.
	darbuotojų atžvilgiu vykdomos lobistinės veiklos deklaravimą ir priežiūrą:	3.1. Ar šio rašto pirmame punkte minimo teisės akto nuostatos yra pakankamos, kad sudaryti prielaidas efektyviai atlikti Jūsų įstaigos darbuotojų atžvilgiu vykdomos lobistinės veiklos deklaravimą ir priežiūrą: 3.2. Ar aiškiai apibrėžti veiksmai, kuriuos privalo atlikti Jūsų įstaigos darbuotojas, kad įsitikinti jo atžvilgiu siekiamos vykdyti lobistinės veiklos teisėtumu (pavyzdžiui, paprašyti lobistine veikla siekiantį daryti įtaką asmenį pateikti Vyriausiosios tarnybinės Aprašo 5 punkte nustatyta prievolė deklaruoti darbuotoju atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą. Aprašo 6 punktas numato užpildyti aprašo priede nurodytą asmens, kurio atžvilgiu vykdyta veikla, deklaraciją, kurioje, pagal aprašo 8 punktą, turi nurodyti informaciją kuri jam yra žinoma ir (arba) viešai skelbiama VTEK interneto svetainėje skelbiamame lobistų sąraše.

¹ Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymo;

		etikos komisijos išduotą lobisto pažymėjimą ir t. t.)?	
		3.3. Ar aiškiai apibrėžta kokius veiksmus (pavyzdžiui, pateikti asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaraciją (toliau – deklaracija) ir t. t.) ir per kokius terminus privalo atlikti Jūsų įstaigos darbuotojas, kuomet jo atžvilgiu būna vykdyta lobistinė veikla?	Aprašo 5 punkte numato deklaravimo prievolę darbuotojui, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, tai atliekant ne vėliau kaip per 7 dienas nuo lobistinės veiklos dėl konkretaus teisės akto projekto pradžios (žodinio ar rašytinio (taip pat ir elektroninėmis priemonėmis).
		3.4. Ar numatyta prievolė Jūsų įstaigos darbuotojui, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, užpildžius deklaraciją, deklaraciją pateikti susipažinti tiesioginiam vadovui?	Aprašo 13 punkte numatyta, kad „Su Deklaruojančių asmenų užpildytomis Deklaracijomis be šių asmenų tiesioginių vadovų taip pat turi teisę susipažinti Užimtumo tarnybos direktorius Užimtumo tarnybai pavestų funkcijų vykdymo užtikrinimo tikslu.“ Šiame punkte nurodytus asmenis su deklaracijomis supažindina Korupcijos prevencijos specialistas.
		3.5. Ar numatyta prievolė Jūsų įstaigos darbuotojui, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, užpildžius deklaraciją, deklaraciją pateikti susipažinti Jūsų įstaigos darbuotojui / padaliniui, atsakingam už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Jūsų įstaigoje?	Aprašo 6 punkte numatyta, kad darbuotojas deklaruodamas jo atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą, užpildo deklaraciją ir ją susipažinimui per dokumentų valdymo sistemą pateikia Korupcijos prevencijos specialistui.
		3.6. Ar aiškiai apibrėžti Jūsų įstaigos darbuotojai, kurie atsakingi už šio rašto pirmame punkte minimo teisės akto nuostatų laikymosi kontrolę, ir ar aiškiai apibrėžtos jų kompetencijos ribos, kiek tai susiję su šio rašto pirmame punkte minimo teisės akto nuostatų laikymosi kontrole?	Aprašo III skyriaus nuostatos reglamentuoja lobistinės veiklos priežiūrą ir kontrolę, šiame skyriuje apibrėžtos Korupcijos prevencijos specialisto kompetencijos ribos, kiek tai susiję su aprašo nuostatų laikymusi.
		3.7. Ar aiškiai apibrėžti Jūsų įstaigos atsakingų darbuotojų veiksmų, kurių privaloma imtis, kuomet:	
		3.7.1. gaunama informacija, kad Jūsų įstaigos darbuotojas, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, galimai neužtikrino šio rašto pirmame punkte minimo teisės akto nuostatų tinkamo vykdymo?	Aprašo 12.2 papunktyje numatyta prievolė Korupcijos prevencijos specialistui, gavus informaciją apie tai, kad darbuotojas, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, nesilaiko aprašo nuostatų, informuoti deklaruojantį asmenį apie apraše jam numatytas pareigas.
		3.7.2. gaunama informacija, kad Jūsų įstaigos	Aprašo 12.3 papunktis nustato korupcijos prevencijos specialisto veiksmus, jeigu yra gaunama informacija, kad darbuotojas galimai susidūrė su neteisėto lobizmo atveju.

			darbuotojas galimai susidūrė su neteisėto lobizmo atveju?	
		3.8. Ar aiškiai apibrėžti Jūsų įstaigos darbuotojai, kurie gali susipažinti su deklaracijomis?		Aprašo 13 punkte numatyta, kad „Deklaruojančių asmenų užpildytos Deklaracijos viešai neskelbiamos. Su Deklaruojančių asmenų užpildytomis Deklaracijomis be šių asmenų tiesioginių vadovų taip pat turi teisę susipažinti Užimtumo tarnybos direktorius Užimtumo tarnybai pavestų funkcijų vykdymo užtikrinimo tikslu. Šiame punkte nurodytus asmenis su Deklaracijomis supažindina Korupcijos prevencijos specialistas. Su Deklaracijomis susipažinę asmenys turi užtikrinti šių Deklaracijų duomenų konfidencialumą.“
		3.9. Ar yra paskirtas asmuo / padalinys atsakingas už Jūsų įstaigos darbuotojų konsultavimą deklaracijų pildymo ir teikimo klausimais?		Aprašo 12 punktas numato Korupcijos prevencijos specialistui pareigas informuoti darbuotojus apie jiems numatytas pareigas apraše ir konsultuoti darbuotojus deklaracijų pildymo ir teikimo klausimais.
4.	Ar su šio rašto pirmame punkte minimu teisės aktu supažindinti Jūsų įstaigos darbuotojai (tame tarpe ir po šio rašto pirmame punkte minimo teisės akto patvirtinimo į pareigas priimti Jūsų įstaigos darbuotojai)?			Užimtumo tarnybos direktoriaus 2021 m. sausio 21 d. įsakymo Nr. V-27 „Dėl Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbuotojų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2 punktas įpareigoja supažindinti visus Užimtumo tarnybos valstybės tarnautojus ir darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartį, su šio įsakymo 1 punktu patvirtintu Aprašu. Aprašas skelbiamas viešai Teisės aktų registre. 2021 m. sausio 21 d. su Aprašu per Dokumentų valdymo sistemą supažindinti Užimtumo tarnybos valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis. Naujai priimtus darbuotojus su Aprašu pasirašytinai supažindina Žmogiškųjų išteklių valdymo skyrius pirmas dvi jų darbo dienas per Dokumentų valdymo sistemą.
5.	Ar Jūsų įstaigos darbo praktika yra tinkama ir efektyvi, kad užtikrinti su aptariama veiklos sritimi susijusios Jūsų įstaigos darbuotojų veiklos atitiktį Jūsų įstaigos nustatytam teisiniam reglamentavimui:	5.1. Ar Jūsų įstaigos atsakingas darbuotojas / padalinys atlieka periodines vidaus kontrolės procedūras, kad įvertinti ar Jūsų įstaigos darbuotojai užtikrina tinkamą šio rašto pirmame punkte minimo teisės akto nuostatų vykdymą? Ar šiam darbuotojui / padaliniui prieinama visa informacija, kad užtikrinti kokybišką vidaus kontrolę aptariamoje veiklos srityje? Ar Jūsų įstaigos atsakingiems darbuotojams nustačius neatitiktis, susijusias su aptariama veiklos sritimi, siekiant išvengti analogiškų neatitikčių pasikartojimo		Korupcijos prevencijos specialistas atlikdamas periodines vidaus kontrolės procedūras įvertina ar darbuotojai užtikrina tinkamą su lobistine veikla susijusių teisės aktų nuostatų įgyvendinimą. Korupcijos prevencijos specialistui prieinama visa vidaus kontrolei vykdyti reikalinga informacija. Nustačius neatitiktį, susijusią su lobistinės veiklos sritimi ir siekiant išvengti analogiškų neatitikčių pasikartojimo, informacija apie tai registruojama Neatitikčių registre. Įsivertinus neatitiktį, jos priežastis ir tolimesniu veiksmui imamasi prevencinių ir korekcinų veiksmų.

		ateityje, Jūsų įstaigos darbuotojai informuojami apie atliekant vidaus kontrolės procedūras identifikuotas neatitiktis?	
		5.2. Ar Jūsų įstaigos darbuotojams organizuojami vidiniai mokymai, susiję su aptariama veiklos sritimi?	Užimtumo tarnyboje nuolat organizuojami vidiniai ir išoriniai mokymai/seminarai korupcijos prevencijos tematika. Mokymai/seminarai lobistinės veiklos tematika analizuojamame laikotarpyje nebuvo organizuojami.
		5.3. Ar vertinamu laikotarpiu buvo atvejų, kuomet Jūsų įstaigos pareigybė, kuriai pavesta vykdyti vidaus kontrolės procedūras aptariamoje veiklos srityje, buvo laikinai neužpildyta (pavyzdžiui, atleidus darbuotoją ar pan.)? Jeigu taip, ar Jūsų įstaiga ėmėsi kažkokių veiksmų, kad užtikrinti numatytą vidaus kontrolės procedūrų vykdymą aptariamoje veiklos srityje tuo laikotarpiu?	Vertinamu laikotarpiu, kai korupcijos prevencijos specialisto pareigybė buvo laikinai neužpildyta, vykdyti vidaus kontrolės procedūras pavesta duomenų apsaugos pareigūnui.
		5.4. Ar Jūsų įstaigos darbuotojai pildo lobistinę įtaką patyrusio asmens deklaracijas ir ar šios deklaracijos teikiamos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Prevencijos skyriui ² ?	Aprašo 14 punktas numato, kad VTEK prašymu informacija apie Deklaruojančių asmenų deklaruotą jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą teisės aktų nustatyta tvarka pateikiama VTEK, kuri įstatymu numatyta tvarka prižiūri lobistinę veiklą.

Siekiant įvertinti su lobistine veikla susijusią sritį, Užimtumo tarnybos korupcijos prevencijos specialistas išanalizavo ir įvertino šiuos teisės aktus ir rekomendacijas:

- Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymą;
- Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymą;
- Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymą;
- VTEK Rekomendacines gaires dėl lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai;
- VTEK 2020 m. gruodžio 2 d. sprendimą Nr. KS-164 „Dėl juridinių asmenų lobistinės veiklos įstatymo nuostatų pažeidimų protokolų, nutarimų ir kitų dokumentų surašymo bei pažeidimo bylų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“;
- VTEK pirmininko 2020 m. gruodžio 7 d. įsakymą Nr. T-34 „Dėl kriterijų, kuriais vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 126 straipsnio 1 dalyje nurodytas administracinis nusižengimas laikomas mažai pavojingu, patvirtinimo“;
- VTEK 2021 m. gruodžio 1 d. sprendimą Nr. KS-337 „Dėl lobistinės veiklos dokumentų formų patvirtinimo“;

² Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kaip biudžetinių įstaigų savininko teisės ir pareigos įgyvendinančios institucijos darbo su įstaigų vadovais organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022-05-02 įsakymu Nr.A1-323, 46 punktas.

- VTEK 2021 m. gruodžio 1 d. nutarimą Nr. KS-338 „Dėl asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijos, Skaidrių teisėkūros procesų deklaracijos, Asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijos, Metinės skaidrių teisėkūros procesų deklaracijos formų patvirtinimo“;
- VTEK 2021 m. gruodžio 1 d. sprendimą Nr. KS-339 „Dėl asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, veiklos dokumentų formų patvirtinimo“;
- VTEK 2021 m. gruodžio 22 d. sprendimą Nr. KS-350 „Dėl prašymų įrašyti į asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašą, prašymų išbraukti iš asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašo, metinės skaidrių teisėkūros procesų ir asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“;
- VTEK 2021 m. gruodžio 22 d. sprendimą Nr. KS-351 „dėl prašymų įrašyti į lobistų sąrašą, prašymų sustabdyti lobistinę veiklą, prašymų atnaujinti lobistinę veiklą, prašymų išbraukti iš lobistų sąrašo, skaidrių teisėkūros procesų deklaracijų ir asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2021 m. spalio 22 d. įsakymą Nr. A1-757 „Dėl Pavyzdinio lobistinės veiklos priežiūros įstaigose prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valdymo sričiai priskirtose įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2021 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. V-27 „Dėl Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbuotojų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos deklaravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintą Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbuotoju atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos deklaravimo tvarkos aprašą.

Išvados:

Užimtumo tarnybos lobistinės veiklos srityje korupcijos pasireiškimo rizikos veiksnių nenustatyta. Darytina išvada, kad lobistinės veiklos procesas ir procedūros yra tinkamai sureguliuotos.

Pasiūlymai:

- Bent kartą per metus darbuotojams, kurie dalyvauja teisėkūros procedūrose organizuoti mokymus ir/ar seminarus Lobistinės veiklos įstatymo nuostatų įgyvendinimo klausimais;
- Tinkamai nuolat vykdyti Lobistinės veiklos įstatymo nuostatų laikymosi kontrolę ir priežiūrą.